

עו"ד גיל נדל

עשה ואל תעשה לקראת עלייתה של מערכת שער עולמי

וההצלחה של רשות המכס. עניין נוסף - בשל קיומו של המאגר הדיגיטלי והאפיון של כל ספק באופן מובהק במערכת החדשה מקנה לרשות המסים גישה למידע רוחבי באשר לאותו ספק, באופן שלא הייתה לה עד היום.

2. משמעות הגברת האכיפה מצד רשות המכס בענייני

מע"מ: קיימת חשיבות לדיווח הנכון כשלעצמו, שהרי אי-הקפדה על דיווח לענייני מע"מ יוצרת מדרון חלקלק של אי-דיווח נכון לענייני מכס ומס קנייה, והדבר גם יוצר עיוות בסטטיסטיקת סחר החוץ של המדינה.

ונוסף על-כך, כאשר הרשות מוציאה גירעון רטרואקטיבי של מע"מ, או של כל מס יבוא אחר - היא גובה בצדו גם ריבית והצמדה (4%), וקנס פיגורים (12.5%-25% לשנה), שאינם מותרים בניכוי, ולפיכך נוצרת כאן הוצאה אמיתית ליבואן. כמו כן לפי הנוסח הנוכחי של הצעת החוק - העיצום הכספי יחול גם על אי-דיווח נכון של ערך לצרכי מכס ומע"מ, גם כאשר מדובר במוצר החייב רק במע"מ יבוא.

3. השפעת הפחתת מסי היבוא על האכיפה מצד רשות

המכס - אין ספק, שמהלך הפחתת המסים צמצם את בסיס המס העקיף שגובה הרשות, אולם עדיין נותר כר נרחב לגבייה מצד הרשות. זאת, בוודאי במוצרים, שעליהם שיעורי המכס לא הופחתו ושיש להניח, כדבר הגיוני, שהאכיפה תמשיך להתקיים עליהם, כפי שנעשה גם היום.

צריך גם להבין, שברשומי היבוא משולם גם מע"מ, ורשות המכס גובה גם אותו. בכל הנוגע לענייני המע"מ לא חל שינוי, ולכן יש להניח, שרשות המכס תמשיך לגבות גם אותו.

4. הנושאים שעליהם תוגבר האכיפה מצד רשות

המכס: נראה, שנושא הערך לצורכי מכס יקבל תיעדוף משמעותי, וגם ראינו, שעניין זה קיבל מקום נרחב במסגרת העמדות החייבות בדיווח לרשות המכס. משמעות הדברים היא, שלהערכתנו הרשות תבחן באופן מעמיק יותר את נושא הערכים, שמצהירים היבואנים ברשומי היבוא, וגם תבדוק, האם נמנע

רבות דובר וסופר על "מערכת שער עולמי" של רשות המסים. רובם המכריע של הדברים שנאמרו עסק בצד התפעולי של המערכת - כיצד קהילת הסחר תשדר את המידע, מה הם כרטיס חכם וחתימה דיגיטלית, כיצד אפשר לשמור מסמכים ועוד.

אלא שבצדו של הדיון התפעולי, החשוב כשלעצמו, חייב להתקיים גם דיון בשאלת השפעת המערכת על ציבור היבואנים, הן מן ההיבט המשפטי והן מן ההיבט האכיפתי. כלומר, האם בעקבות עליית המערכת לאוויר ותיקוני החקיקה הנלווים לכך יחולו חביות משפטיות חדשות על ציבור היבואנים, והאם רשות המסים תפעיל אמצעי אכיפה חדשים ומגוונים בנושא.

להלן מובאות תובנות עיקריות העוסקות בעניין זה.

1. הגברת האכיפה מצד רשות המכס על ציבור

היבואנים: רשות המסים דנה באופן פומבי, בנושא הגברת האכיפה, עם תחילת הקמת המערכת, והדבר מוצא את ביטויו בכמה אינדיקציות הקשורות, הן למערכת עצמה והן לתיקוני החקיקה, שאמורים להיכנס לתוקף בזמן הקרוב.

הדוגמה המובהקת ביותר היא המעבר למסמכים דיגיטליים סרוקים. למעשה, זו הפעם הראשונה, שיהיה ברשות המכס מאגר מידע ממוחשב מקיף, שיהיה זמין בלחיצת כפתור, ויקל על רשות המכס למלא את חובתה החוקית ולאכוף את הוראות הדין. אם בעבר, כדי לבחון את התנהלותו של יבואן זה, או יבואן אחר, רשות המכס נדרשה להזמין את התיקים מן הארכיב - פעולה מסובכת שדורשת זמן, הרי כיום במסגרת מערכת שער עולמי, רשות המכס יכולה בלחיצת כפתור לצפות בכל נתוני התיק, ולראות את כל המסמכים הקשורים בו.

אינדיקציה נוספת היא תצהיר היבואן השנתי, שהפך לראשונה להיות מסמך דיגיטלי. אמנם, מבחינת תוכן המסמך לא חל שינוי, והשאלות שהופיעו בו בעבר נשארו גם בנוסח הדיגיטלי, ללא כל שינוי. אך ההגשה הדיגיטלית יוצרת שינוי משמעותי ביכולת האכיפה

אם בעבר, כדי לבחון את התנהלותו של יבואן זה, או יבואן אחר, רשות המכס נדרשה להזמין את התיקים מן הארכיב - פעולה מסובכת שדורשת זמן, הרי כיום במסגרת מערכת שער עולמי, רשות המכס יכולה בלחיצת כפתור לצפות בכל נתוני התיק, ולראות את כל המסמכים הקשורים בו

גם בדיקות של סיווג מוצרים באופן רוחבי יהיו קלות יותר לביצוע רשות המכס, שהרי לאחר שהיא תגיע למסקנה סופית בעניין סיווג בתיק אחד, היא תוכל לבצע בדיקה רוחבית ביתר קלות אצל יבואנים אחרים, לאור קיומו של המאגר הממוחשב.

צריך לזכור, כי כאשר רשות המכס מוציאה שומות רטרואקטיביות, היא מוסיפה לסכום הקרן גם סכום של ריבית והצמדה (4%), וגם קנס פיגורים (-25% 12.5% לשנה), כך שמדובר בסכומים משמעותיים ביותר.

5. החתימה הדיגיטלית: אחד מן המאפיינים המרכזיים של המערכת הוא המעבר לסביבת עבודה ללא נייר (Paper less). משמעות הדברים היא, שהחומרים שיוגשו לרשות המכס יהיו סרוקים, וחלק מהם יהיה חתום דיגיטלית, כך שלא יצריך הגשת תיקי נייר (עותקים קשיחים לרשות המכס). המסמכים והתיקים ינהלו דיגיטלית, מבחינה תפעולית, היבואנים צריכים להצטייד בכרטיס חכם, שבאמצעותו מועברים המסמכים לעמיל המכס.

6. המשמעות המשפטית של החתימה הדיגיטלית: קיימת בהחלט משמעות משפטית לחתימה הדיגיטלית, שכן היבואן, שחותם דיגיטלית על המסמכים, מאשר, שהפרטים המצוינים במסמכים אלה הם נכונים, ואין מדובר רק באישור פורמלי של העתק נאמן למקור.

הדברים חשובים במיוחד, בנוגע לחשבון הספק. כאשר יבואן חותם דיגיטלית על חשבון ספק, הוא מאשר שהפרטים המופיעים בו - כמות ומחיר - הם נכונים. אם יתברר לרשות המכס, כי חשבון הספק, שנחתם דיגיטלית ושהוגש לה, הוא כוזב, או שגוי (למשל, הערכים הכספיים אינם נכונים, הכמויות שגויות, נשמט עמוד אחד מן החשבון וכו'), רשות המכס עלולה לפתוח בביקורת, וחמור מזאת - בחקירה, לא רק כלפי החברה היבואנית, אלא גם כלפי החותם עצמו.

7. משמעות החתימה הדיגיטלית בעבור החותם: רשות המכס מצפה מהיבואנים לשאת באחריות על המסמכים שהם מגישים, ולא לשמש אך ורק

היבואן מן ההכרח להוסיף ערכים, כגון: עלויות כשרות; עלויות של תבניות; תמלוגים; עזרים שונים שסיפק היבואן ללא תמורה, או שסיפק במחיר מוזל למוכר; ועוד.

צריך להבין, שמדובר כאן במקרים רבים, בהוראות של פקודת המכס, או בפסיקה של בתי המשפט, ולא בהנחיות מינהליות של רשות המכס. במילים אחרות, מדובר כאן בהוראות הדין, ולא בפחות מכך, ולפיכך רשות המסים תמלא את חובתה על פי דין.

עניין נוסף הוא בקרה על ההנחות הניתנות ליבואן. כבר כיום, רשות המכס מקיימת בקרה על ההנחות האלו, ובחלק מהן היא אינה מכירה. בעקבות הקמת המאגר הממוחשב ויכולתה של רשות המכס לצפות בפרטי התיק, בלחיצת כפתור, יש להניח שרשות המכס תבקר באופן הדוק יותר את עניין ההנחות, המצוין בחשבון הספק, ותבחן אם הנחות אלו קבילות. לאחרונה, רשות המכס בוחנת גם את נושא מחירי ההעברה לצורכי מכס ומע"מ.

עניין נוסף, שקיבל ביטוי נרחב בחקיקה, הוא סוגיית העיצומים הכספיים. בתקופה הזאת נדונה בכנסת הצעת החוק של הממשלה לתיקון פקודת המכס. הצעת חוק זאת מעגנת בחקיקה את השינויים, הנדרשים ממערכת שער עולמי, וגם קובעת הסדרים נוספים בענייני היבוא.

אחד מן הנושאים האלה הוא העיצומים הכספיים. יבואן, שיימנע מלצרף מסמכים נדרשים להצהרת היבוא (כגון: חשבון ספק, מפרט אריזה, שטר מטען, חשבון ביטוח, חשבון דמי הובלה למטען, ומסמכים נוספים), או שישפק נתונים שגויים, יהיה חשוף לעיצום כספי (מעין קנס אזרחי) בסך 5,000 ש"ח, או 10% מסכום החסר של מסי יבוא, לפי הגבוה מביניהם. הדבר יהיה נתון לשיקול דעתו של המכס.

ככל שליבואן יהיו עבירות חוזרות בתקופה של שנתיים, כך הוא יהיה צפוי לכפל העיצום.

נושא העיצומים הכספיים הוא חדש בעולם היבוא. הוא קיים בחקיקה אחרת, כמו: חוק התקנים, חוג הגנת הצרכן, חוק הגנה על בריאות הציבור (מזון) ורפורמת התמרוקים החדשה. עד היום, כלי האכיפה העונשיים שעמדו לרשות המסים היו הגשת כתבי אישום (שלו בחקירות תחת אזהרה), ותפיסות וחילוטין של טובין. הכנסת מוסד העיצום הכספי מספקת לרשות המסים אמצעי ענישה ברמת ביניים.

ככל שהשימוש בעיצום הכספי של רשות המסים יהיה תכוף ורווח, הרי יהיה מדובר בהכבדה משמעותית, לעומת המצב הקיים. מצד שני, ככל שהשימוש יהיה מתון ומידתי, הוא יהווה תחליף לענישה כבדה יותר, כמו כתבי אישום ותפיסות. לכן ייתכן, שיש בעיצום הכספי גם בשורה חיובית.

אפשר לנחש, כי הגברת האכיפה תבוא לידי ביטוי בנושאים נוספים, כגון נושא אימות מסמכי העדפה, אשר יימשך בהיקף נרחב. הכוונה היא, שרשות המכס תשתמש בסמכותה החוקית, ותשלח מסמכי העדפה לאימות בחול - בין מול רשויות המכס הזרות (כגון תעודות תנועה אירופיות ותורכיות) ובין מול הספק הזר (כגון תעודות מקור אמריקאיות), כדי לבדוק, האם אכן היבואן היה זכאי להטבת המכס בשל הגשת התעודה.

בעקבות הקמת המאגר הממוחשב ויכולתה של רשות המכס לצפות בפרטי התיק, בלחיצת כפתור, יש להניח שרשות המכס תבקר באופן הדוק יותר את עניין ההנחות, המצוין בחשבון הספק, ותבחן אם הנחות אלו קבילות

כשליחים להעברת המסמכים לעמיל המכס לצורך הגשתם. אמנם, ציפייה זו הייתה קיימת גם בעבר, אלא שכיום נדרש גורם אנושי בחברה היבואנית לחתום על המסמכים, וכך נכנסות מעורבות ואחריות אישית של חותם אינדיבידואלי ספציפי.

8. התנהלות היבואן באשר למסמכי העדפה: מסמכי העדפה, כלומר, תעודות מקור, תעודות יורו 1, הצהרות חשבונית וכו' הם מסמכים שמנפיקים הספק, או רשות המכס במדינת היצוא. מחד, ליבואן אין מידע על נכונות הפרטים המופיעים בו, שהרי היבואן אינו מכיר את הרכב העלויות של המוצר שהוא רוכש, או את כל תהליכי הייצור שהמוצר עובר במדינת היצוא. במובן זה, לא מצופה מן היבואן להיות אחראי על נכונות פרטים אלה. מאידך, מצופה מן היבואן, שאם הוא מקבל מסמך העדפה, שנראה שגוי על פניו (למשל, תעודת יורו 1 על מוצר, שברור שהוא נוצר בסין, ורק עבר תהליך אריזה באיחוד האירופי), שלא ישתמש בו, ולא יגיש אותו לרשות המכס, אלא לאחר בירור עם הספק.

9. התנהלות יבואן ומנהלי יבוא באותה החברה: היינו מציעים ליבואנים ולמנהלי היבוא להצטייד בנוהל מסודר של חתימה דיגיטלית לפני אישור המסמכים, ולקיים תהליכי בקרה על נכונות הפרטים, לפני שחותמים דיגיטלית על המסמכים.

10. ההיערכות לשער עולמי: חשוב להבין, שמבחינת הוראות החוק המהותיות לא השתנה דבר. כלומר, אותם עקרונות מכסיים נותרו בעינם, הן לעניין ערך לצורכי מכס ומע"מ, הן לעניין סיווג, והן לעניין כללי

מקור. אלא שאנו צופים, שרשות המכס תבחן דברים אלה באופן הדוק יותר, לאור הכלי המשמעותי שניתן לה.

לכן ההמלצה הראשונה לציבור היבואנים היא להעמיק יותר בהכרת הוראות החוק והפסיקה הנוגעות לענייני המכס, ובמיוחד בדגשים שצינו אותן. במיוחד, להכיר היטב את ענייני הערך לצורכי מכס ומע"מ, להקפיד על מילוי נכון של תצהיר היבואן, ולתת לכך חשיבות זהה, בין אם מדובר במוצרים החייבים במכס, במס קנייה ובמע"מ, ובין אם מדובר במוצרים החייבים רק במע"מ.

המלצה נוספת לציבור היבואנים היא להטמיע אצלם נוהלי עבודה כתובים ומסודרים, הן בכל הנוגע למילוי תצהיר יבואן, והן בכל הנוגע לביצוע העמסות של עלויות בהצהרות היבוא. כמו כן רצוי מאוד, שיהיו נהלים לביצוע חתימה דיגיטלית על מסמכים ויודא, שמלוא המסמכים הוגשו לרשות המכס. נהלים כאלה יודאו בראש ובראשונה, כי לא נעשו שגיאות במסגרת תהליך היבוא, וגם יספקו הגנה לנושאי המשרה בתאגיד, שחובתם לוודא שהדיווחים לרשות המכס נעשו כדו"ן. ■

הסקירה לעיל היא בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד, ואין במידע זה כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד גיל נדל - ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מסים ותגמול בכירים. בדוא"ל: Gill.Nadel@goldfarb.com /או בטלפון 03-6089979.

חשוב להבין, שמבחינת הוראות החוק המהותיות לא השתנה דבר. כלומר, אותם עקרונות מכסיים נותרו בעינם, הן לעניין ערך לצורכי מכס ומע"מ, הן לעניין סיווג, והן לעניין כללי מקור. אלא שאנו צופים, שרשות המכס תבחן דברים אלה באופן הדוק יותר, לאור הכלי המשמעותי שניתן לה

לצפייה בכתב העת

www.lgi.co.il

יזואלקטא צ'ונא אטארט

- ◇ רכש
- ◇ יבואיצוא
- ◇ לוגיסטיקה
- ◇ תפעול
- ◇ שרשרת אספקה

.....

G-7

Logistics
Group
Israel

Logistics Group Israel

היא קבוצת חברות המספקות מיגוון רחב של שירותים בשרשרת האספקה

רח' השיטה 13/1 אורנית 4481300, טל: 03-9360013 | 052-2788846 | www.lgi.co.il

כי תמיד יש משהו חדש ללמוד!

מסלול ניהול עסקי ושיווק

ניהול שיווק, פרסום ומכירות
מנהל עסקים
הכשרת דירקטורים לחברות ציבוריות ועסקיות

מסלול רכש ולוגיסטיקה

ניהול רכש ולוגיסטיקה
ניהול רכש ולוגיסטיקה בכיר
יבוא יצוא וסחר בינלאומי בשיתוף UPS

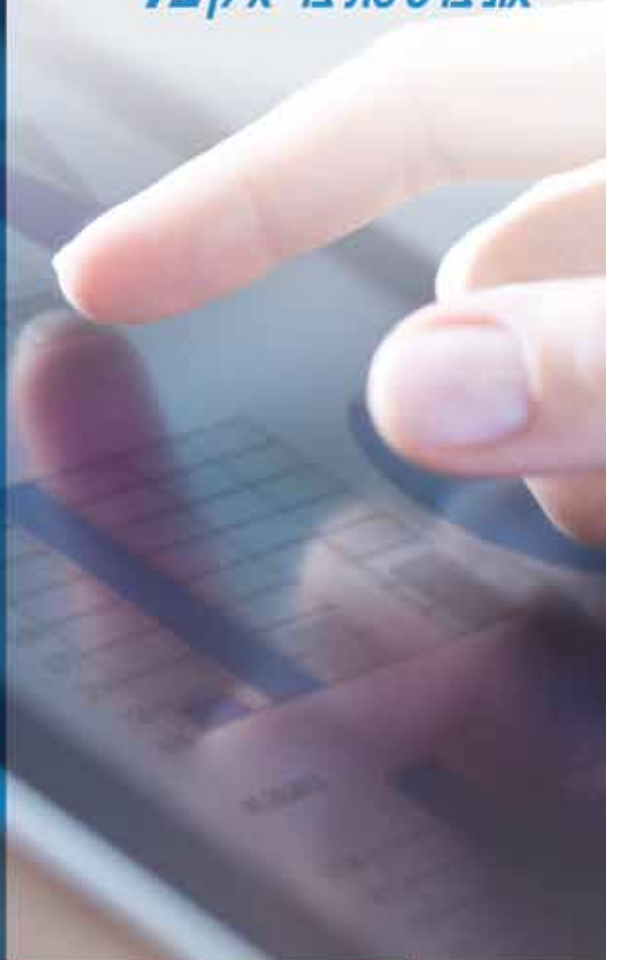
מסלול הדרכה והון האנושי

ייעוץ ארגוני
ניהול משאבי אנוש
תכנון מערכות כ"א, גיוס ומיון
הנחיית קבוצות, פיתוח מנהיגות וצמיחה אישית
עולם משפט העבודה ומערכות פנסיה וביטוח
הכשרת מאמנים COACHING
מנחה NLP

מסלול פיננסים ושוק ההון

אנליסטים - ניתוח חברות והערכות שווי
הכשרת חשבים ומנהלי כספים CFO

**המרכז
להשתלמויות**
בר-אילן חברה למחקר ופיתוח בע"מ
אוניברסיטת בר-אילן **ב"ד**

המציאות העכשווית דורשת מאנשי המקצוע יכולת התפתחות והתעדכנות בנעשה בשוק. המרכז להשתלמויות בר-אילן מציע קורסים, הכשרות ולימודים לדרגי ניהול שונים, ולרוצים להרחיב את ארגו הכלים המקצועי או לרכוש מקצוע חדש. לצד הקורסים לקהל הרחב, אנו מציעים הכשרות, סדנאות וקורסים לארגונים ולמוסדות במטרה לפתח את צוות העובדים ולהעשירו בידע מקצועי מתקדם.

1-800-36-10-60 | www.bihh.co.il